

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ В ДСНС УКРАЇНИ

Іван ЩЕНКО, Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв
Чорнобиля НУЦЗ України

Забезпечення умов та безпеки праці, їх стан та покращення – самостійна і важлива задача соціальної політики будь-якої сучасної промислово розвинутої держави, яку вирішує така невід’ємна складова безпеки життєдіяльності, як охорони праці так і техногенної, пожежної безпеки.

Сьогодні в нелегкий для нашої держави час, військової агресії, від безпечності технології і обладнання, технічно грамотної їх експлуатації, своєчасно прийнятого, часто єдиного правильного рішення залежать безпека, здоров’я і навіть життя іноді великої кількості людей.

Головним органом у системі ДСНС України, що забезпечує своєчасне здійснення заходів щодо організації виконання правових, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних, соціально-економічних і лікувально-профілактичних заходів, спрямованих на запобігання нещасним випадкам, професійним захворюванням і аваріям у процесі праці працівників є відповідні органи з охорони праці та безпеки життєдіяльності ДСНС України. У межах своїх повноважень вони самостійно і через підпорядковані служби з охорони праці органів і підрозділів ДСНС України проводить роботу щодо виконання вимог законодавства України та інших нормативно-правових актів з безпеки праці, контролює їх виконання. Здійснює у межах визначених повноважень організаційно-розпорядчі та консультативно-дорадчі функції.

Здатність забезпечити відповідні вимоги безпеки на інфраструктурному і організаційному рівні можуть тільки фахівці з відповідним рівнем підготовки у цій сфері. Окремо слід підкреслити актуальність і важливість формування у здобувачів вищої освіти навчальних закладів ДСНС компетенції у сфері цивільного захисту в умовах зростання соціально-політичної напруженості в окремих країнах, регіонах та в цілому світі, загострення військових конфліктів, конфліктів на економічному, політичному, релігійному, національному ґрунті тощо.

Система управління охороною праці у підрозділах ДСНС — частина загальної системи управління виробництвом, яка сприяє запобіганню нещасним випадкам та професійним захворюванням на виробництві, а також небезпеці для третіх осіб, що виникають у процесі виробничої діяльності, і включає в себе комплекс взаємопов’язаних заходів на виконання вимог законодавчих та нормативно-правових актів з промислової безпеки та охорони праці.

Управління охороною праці – це організаційно-розпорядча та контролююча діяльність у сфері охорони праці керівництва та структурних підрозділів (служб) відповідного рівня. Прийняття рішень проводиться на підставі аналізу та порівняння інформації про фактичний стан безпеки та умов праці на робочих місцях працівників департаментів, структурних підрозділів, підпорядкованих підприємств відносно до вимог нормативно-правових актів з охорони праці.

Основні принципи функціонування системи управління охороною праці в ДСНС є:

- нерозривний зв'язок робочого процесу із заходами щодо поліпшення безпеки, гігієни праці та виробничого середовища;
- додержання працівниками виконавчої, трудової та технологічної дисципліни;
- координація діяльності всіх суб'єктів управління з метою виконання поставлених завдань і реалізації заходів щодо забезпечення безпечних і здорових умов праці;
- зацікавленість працівників у підвищенні рівня безпеки та поліпшенні умов праці.

Якщо в підпорядкованих структурних підрозділах і підприємствах очікується впровадження нових технологій, робіт, процесів, напрямків діяльності, то має здійснюватися орієнтовний прогноз їх небезпечності (ризик), що також має враховуватися у визначенні цієї науково-технічної політики.

Пріоритетність має надаватися організаційним, технічним і технологічним діям, які здатні суттєво вплинути на усунення аварійності, травмонебезпечності, поліпшення умов і безпеки праці, зниження рівня професійних ризиків, та відзначаються реальністю досягнення позитивного результату з урахуванням технічних і фінансових можливостей.

Завдання, які виходять із науково-технічної політики і реалізуються через конкретні заходи у галузевій програмі поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, пропозиціях до відповідної загальнодержавної програми, за можливості, повинні мати кількісний вираз (наприклад, зниження на ... % або до встановленого значення частоти та/або тяжкості травматизму, кількості профзахворювань, професійних ризиків, чисельності працюючих у шкідливих умовах праці тощо) для створення можливості подальшого контролю за їх виконанням та оцінювання ефективності реалізованих заходів.

Тому вивчення поняття, правових норм, вимог і правил, а також комплексу організаційних, технічних і спеціальних заходів і засобів, спрямованих на збереження здоров'я та працездатності людини в трудовому процесі, для захисту населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від наслідків надзвичайних ситуацій на сьогоднішній час є досить актуальним.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України „Про охорону праці”. Постанова КМУ від 14.10.1992 року №2695-ХІІ (із змінами). К.:Алерта, 2023. – 32 с.
2. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці Підручник / За ред. М.П. Гандзюка. – К.: Каравела, 2006. – 392 с.